

OBSAH

Předmluva	11
Seznam použitých zkratk	13
OBECNÁ ČÁST	
1. kapitola – Pojem, význam práva sociálního zabezpečení, systémy sociálního zabezpečení	19
1.1 Obecně k sociálnímu zabezpečení	19
1.2 Pojem sociální zabezpečení	21
1.3 Kořeny sociálního zabezpečení	24
1.4 Obsah sociálního zabezpečení a jeho subsystémy	26
1.4.1 Zdravotní pojištění	27
1.4.2 Nemocenské a důchodové pojištění	28
1.4.3 Státní sociální podpora a sociální péče	29
1.4.4 Nezaměstnanost	30
1.4.5 Pracovní úrazy a nemoci z povolání	30
1.5 Právo sociálního zabezpečení	31
2. kapitola – Prameny práva sociálního zabezpečení.	34
2.1 Pojem a druhy pramenů práva sociálního zabezpečení	34
2.1.1 Mezinárodní úmluvy v oblasti sociálního zabezpečení	35
2.1.1.1 Mnohostranné mezinárodní úmluvy v oblasti sociálního zabezpečení	35
2.1.1.2 Dvoustranné mezinárodní úmluvy v oblasti sociálního zabezpečení	43
2.1.2 Předpisy práva EU v oblasti sociálního zabezpečení	45
2.1.3 Normativní právní akty jako pramen práva sociálního zabezpečení	46
2.1.3.1 Ústava a ústavní zákony jako pramen práva sociálního zabezpečení	46
2.1.3.2 Zákony jako pramen práva sociálního zabezpečení	47
2.1.3.3 Nařízení vlády jako pramen práva sociálního zabezpečení	48
2.1.3.4 Vyhlášky ministerstev jako pramen práva sociálního zabezpečení	48

2.1.4	Kolektivní smlouvy jako pramen práva sociálního zabezpečení	48
2.1.5	Soudní rozhodnutí jako pramen práva sociálního zabezpečení	49
2.2	Působnost norem práva sociálního zabezpečení	50
3.	kapitola – Právní skutečnosti v sociálním zabezpečení	53
3.1	Vymezení pojmu právní skutečnosti	53
3.2	Sociální události a jejich členění	55
3.3	Základní sociální události v právu sociálního zabezpečení	58
3.3.1	Nemoc (porucha zdraví)	58
3.3.2	Pracovní neschopnost	59
3.3.3	Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav	60
3.3.4	Invalidita	60
3.3.5	Těhotenství a mateřství	60
3.3.6	Nezaopatřenost dítěte	62
3.3.7	Dosažení určitého věku	63
3.3.8	Smrt	65
3.3.9	Nedostatečný příjem	66
4.	kapitola – Základní zásady a funkce práva sociálního zabezpečení	68
4.1	Zásady práva sociálního zabezpečení jako samostatného právního odvětví	68
4.1.1	Zásada všeobecnosti sociálního zabezpečení	69
4.1.2	Zásada rovnosti	71
4.1.3	Zásada sociální solidarity	72
4.1.4	Zásada participace	73
4.2	Zásady vnitřní výstavby systému sociálního zabezpečení	74
4.2.1	Zásada zásluhovosti	75
4.2.2	Zásada sociální potřebnosti	76
4.2.3	Zásada zabezpečení, iniciace nebo garance	76
4.2.4	Zásada valorizace	77
4.2.5	Zásada zachování nabytých práv	78
4.2.6	Zásada odstranění tvrdosti zákona	79
4.3	Funkce práva sociálního zabezpečení	80
4.3.1	Obecné funkce práva sociálního zabezpečení	81
4.3.2	Zvláštní funkce práva sociálního zabezpečení	82

5. kapitola – Právní vztahy sociálního zabezpečení	84
5.1 Vymezení právních vztahů sociálního zabezpečení	84
5.2 Druhy právních vztahů sociálního zabezpečení	84
5.3 Subjekty právních vztahů sociálního zabezpečení	86
5.3.1 Právní osobnost	88
5.3.2 Svěprávnost	90
5.4 Obsah právních vztahů sociálního zabezpečení	91
5.5 Objekt právních vztahů sociálního zabezpečení	91
5.6 Odpovědnostní vztahy	92
5.6.1 Vymezení odpovědnosti	92
5.6.2 Předpoklady vzniku odpovědnosti	94
5.6.3 Druhy odpovědnosti	95
5.6.3.1 Odpovědnost za nezaplacení pojistného	95
5.6.3.2 Odpovědnost za přeplatek na dávce sociálního zabezpečení	96
6. kapitola – Právo sociálního zabezpečení v právním řádu EU	100
6.1 Oblasti práva sociálního zabezpečení upravené unijním právem ...	100
6.2 Koordinace systémů sociálního zabezpečení v souvislosti se zajištěním práva na volný pohyb osob	102
6.2.1 Pojem a účel koordinace systémů sociálního zabezpečení	102
6.2.2 Prameny právní úpravy koordinace	104
6.2.3 Osobní rozsah koordinace	107
6.2.4 Věcný rozsah koordinace	108
6.2.5 Základní principy koordinace	110
6.2.5.1 Princip zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti	111
6.2.5.2 Princip aplikace právního řádu pouze jednoho členského státu	112
6.2.5.3 Princip sčítání dob pojištění nebo zaměstnání ...	113
6.2.5.4 Princip výplaty dávek do jiného členského státu ..	114
6.2.5.5 Princip stejného hodnocení skutečností	114
6.3 Rovné postavení mužů a žen v systému sociálního zabezpečení ...	116
6.4 Ochrana mateřství, sladování soukromého a pracovního života rodičů a pečujících osob	118

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

7. kapitola – Veřejné zdravotní pojištění	123
7.1 Charakteristika systému veřejného zdravotního pojištění	123
7.1.1 Základní principy veřejného zdravotního pojištění.	124
7.1.2 Ústavní garance, role a povinnosti státu	127
7.2 Prameny práva v oblasti veřejného zdravotního pojištění	128
7.2.1 Mezinárodní smlouvy	128
7.2.2 Právo EU	129
7.2.3 Zákony a podzákonné právní předpisy	130
7.3 Osobní rozsah veřejného zdravotního pojištění	131
7.3.1 Pojištěnci	132
7.3.2 Kategorie pojištěnců.	136
7.3.3 Vynětí z osobního rozsahu zdravotního pojištění	140
7.4 Věcný rozsah veřejného zdravotního pojištění	142
7.4.1 Povaha hrazených zdravotních služeb	142
7.4.2 Služby hrazené ze zdravotního pojištění	143
7.4.3 Úprava zdravotních služeb	145
7.5 Právní vztahy veřejného zdravotního pojištění	146
7.5.1 Subjekty vztahů veřejného zdravotního pojištění	146
7.5.2 Vznik a zánik zdravotního pojištění	149
7.5.3 Obsah právních vztahů veřejného zdravotního pojištění . . .	150
7.6 Organizace a provádění veřejného zdravotního pojištění	153
7.6.1 Oblasti, ve kterých rozhodují zdravotní pojišťovny.	153
7.6.2 Výkaz nedoplatků a platební výměr.	154
7.6.3 Odvolání proti rozhodnutí zdravotní pojišťovny	155
7.7 Pojistné na veřejné zdravotní pojištění	156
7.7.1 Plátcí pojistného	156
7.7.2 Povinnost platit pojistné	157
7.7.3 Výše a způsob placení pojistného.	158
7.8 Sankce v systému veřejného zdravotního pojištění	161
7.8.1 Přestupky	161
7.8.2 Penále	162
7.8.3 Přirážka k pojistnému	162
8. kapitola – Nemocenské pojištění	163
8.1 Charakteristika nemocenského pojištění	163
8.1.1 Sociální události v nemocenském pojištění	163

8.1.2	Srovnání nemocenského pojištění s jinými subsystemy sociálního zabezpečení	164
8.1.3	Povaha nemocenského pojištění z hlediska postavení státu a účasti na pojištění.	165
8.1.4	Základní zásady nemocenského pojištění a jejich promítnutí do právní úpravy	166
8.2	Prameny nemocenského pojištění	166
8.3	Osobní rozsah nemocenského pojištění	168
8.3.1	Účast zaměstnanců	168
8.3.1.1	Konkrétní podmínky účasti zaměstnanců	170
8.3.1.2	Účast osob samostatně výdělečně činných	176
8.4	Věcný rozsah nemocenského pojištění	178
8.4.1	Obecné podmínky vzniku nároku na dávky a na jejich výplatu, výše dávek nemocenského pojištění.	178
8.4.2	Vznik nároku na dávku v době pojištění a ochranné lhůty	179
8.4.2.1	Čekací doby	180
8.4.2.2	Překážka vzniku nároku na výplatu dávky při výkonu činnosti	180
8.4.3	Podpůrní doba	181
8.4.4	Výše dávek nemocenského pojištění	182
8.4.5	Jednotlivé dávky nemocenského pojištění	183
8.4.5.1	Nemocenské	183
8.4.5.2	Ošetřovné.	188
8.4.5.3	Dlouhodobé ošetřovné	192
8.4.5.4	Peněžitá pomoc v mateřství	195
8.4.5.5	Otcovská	199
8.4.5.6	Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství ...	201
8.5	Právní vztahy nemocenského pojištění	202
8.6	Nemocenské pojištění a pracovní právo	203
8.7	Organizace a provádění nemocenského pojištění	204
8.7.1	Posuzování zdravotního stavu v nemocenském pojištění ..	205
8.7.2	Provádění nemocenského pojištění	206
8.7.3	Role zaměstnavatele v organizaci nemocenského pojištění.	207
8.7.4	Řízení a rozhodování ve věcech nemocenského pojištění ..	209
9.	kapitola – Důchodové pojištění	211
9.1	Charakteristika důchodového pojištění	211

9.2	Prameny práva v oblasti důchodového pojištění	214
9.3	Osobní rozsah důchodového pojištění	215
9.4	Věcný rozsah důchodového pojištění	218
9.4.1	Starobní důchod	221
9.4.2	Invalidní důchod	223
9.4.3	Pozůstalostní důchody	224
9.5	Právní vztahy důchodového pojištění	225
9.6	Organizace a provádění důchodového pojištění	227
10.	kapitola – Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	233
10.1	Pojistné na sociální zabezpečení – pojem, význam	233
10.2	Poplatníci a plátcí pojistného na veřejné zdravotní pojištění	234
10.3	Vyměřovací základ pro pojistné na sociální zabezpečení	235
10.4	Sazby pojistného na sociální zabezpečení	236
10.5	Řízení ve věcech pojistného na sociální zabezpečení	238
11.	kapitola – Státní sociální podpora	240
11.1	Charakteristika státní sociální podpory	240
11.2	Prameny práva v oblasti státní sociální podpory	241
11.3	Důležité pojmy	242
11.4	Osobní rozsah státní sociální podpory	247
11.5	Věcný rozsah státní sociální podpory	248
11.5.1	Obecně k dávkám státní sociální podpory	248
11.5.2	Dávky státní sociální podpory závislé na příjmu	249
11.5.2.1	Přídavek na dítě	250
11.5.2.2	Příspěvek na bydlení	252
11.5.2.3	Porodné	255
11.5.3	Dávky státní sociální podpory nezávislé na příjmu	256
11.5.3.1	Rodičovský příspěvek	256
11.5.3.2	Pohřebné	261
11.5.4	Nárok na dávky státní sociální podpory	261
11.6	Organizace a řízení ve věcech státní sociální podpory	264
11.7	Sankce v systému státní sociální podpory	266
12.	kapitola – Sociální pomoc	268
12.1	Charakteristika systému sociální pomoci	268
12.2	Prameny právní úpravy sociální pomoci	270
12.3	Osobní rozsah sociální pomoci	271
12.4	Věcný rozsah sociální pomoci	272

12.4.1	Pomoc v hmotné nouzi	273
12.4.1.1	Hmotná nouze jako sociální událost	274
12.4.1.2	Veřejná služba	279
12.4.1.3	Dávky pomoci v hmotné nouzi	279
12.4.2	Sociální služby	284
12.4.3	Dávky pro osoby se zdravotním postižením	286
12.4.3.1	Zdravotní postižení jako sociální událost	287
12.4.3.2	Peněžité dávky pro osoby se zdravotním postižením	287
12.4.3.3	Výhody pro osoby se zdravotním postižením	292
12.5	Organizace a řízení ve věcech sociální pomoci	294
13.	kapitola – Zabezpečení v nezaměstnanosti	297
13.1	Charakteristika zabezpečení v nezaměstnanosti	297
13.2	Prameny práva v oblasti zabezpečení v nezaměstnanosti	299
13.3	Nezaměstnanosti jako sociální událost	301
13.4	Právo na práci a právo na zaměstnání	304
13.5	Státní politika zaměstnanosti	309
13.6	Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	312
13.7	Podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci	313
13.8	Vztah zabezpečení v nezaměstnanosti k systémovým součástem práva sociálního zabezpečení	317
13.8.1	Veřejné zdravotní pojištění	317
13.8.2	Nemocenské pojištění	318
13.8.3	Důchodové pojištění	321
13.8.4	Státní sociální podpora	322
13.8.5	Sociální pomoc	323
	Summary	326
	O autorech	327
	Literatura	330
	Věcný rejstřík	332